

TMG

(Trastorns Mentals Greus)

TGD, Espectre Autista i Psicosi

Seminari de NEE de Sant Martí

14 de maig de 2010

Josep Amorós

De què parlem

Un petit batibull

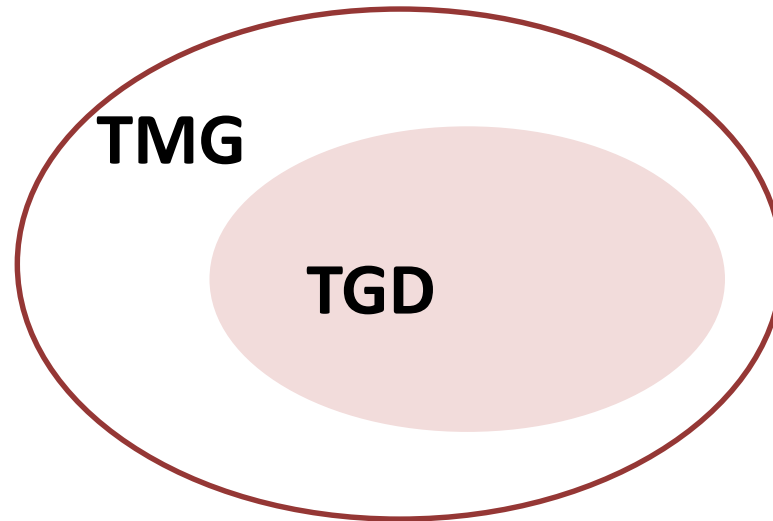
- TGD
- Trastorns de l'espectre autista
- Autisme
- Trastorn desintegratiu infantil
- Síndrome de Rett
- Psicosis infantils precoces
- Psicosis de la segona infantesa i adolescència
- Psicosis afectives
- Trastorns de l'estat d'ànim (mania, trastorn bipolar)
- Disharmonies evolutives
- Esquizofrènia
- Patologies límits

Aspectes evolutius TMG

- D'inici a la primera infantesa
 - TGD (Autisme, Trastorns Espectre Autista)
 - Psicosis precoces
- D'inici a la segona infantesa i adolescència
 - Psicosis secundàries
 - Trastorns greus de la personalitat

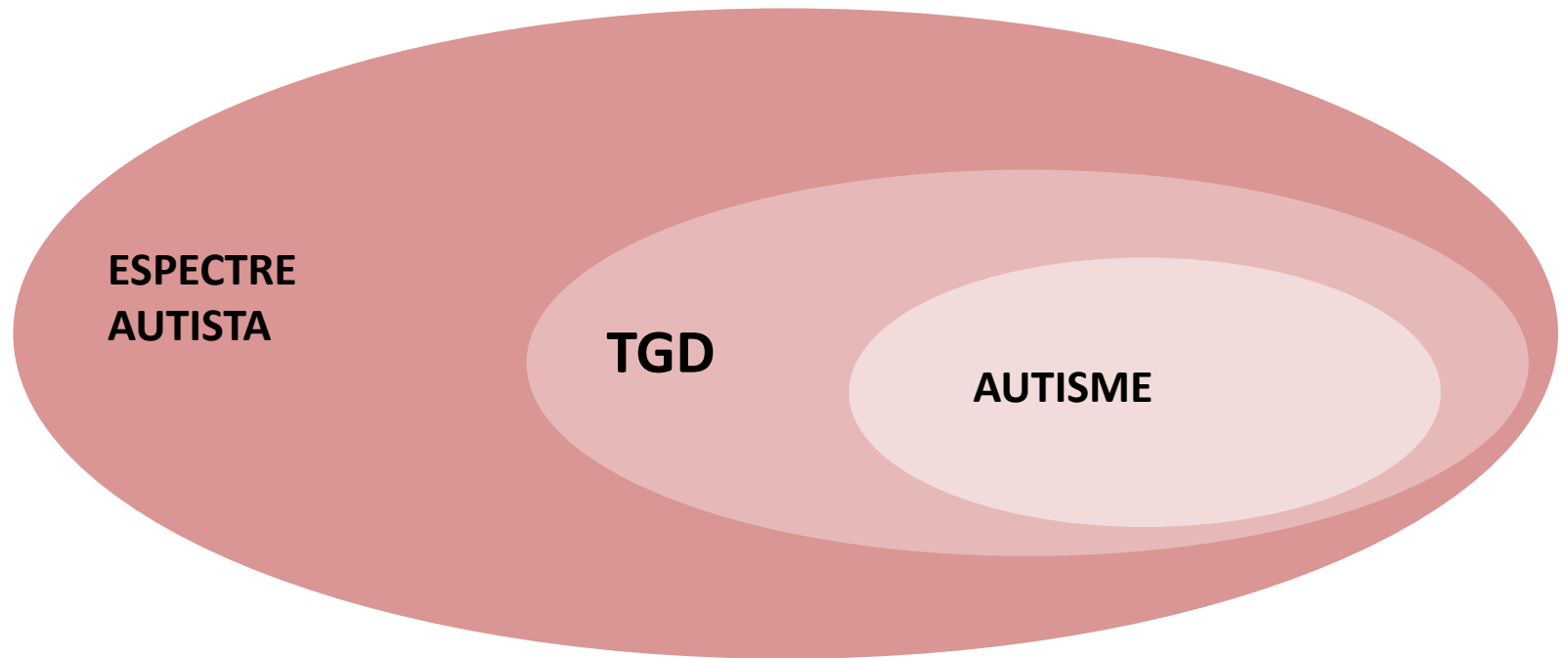
TMG - TGD

- Relacions entre els TMG i els TGD

Què diu la psiquiatria (DSM-IV)

- Estructura dels TGD

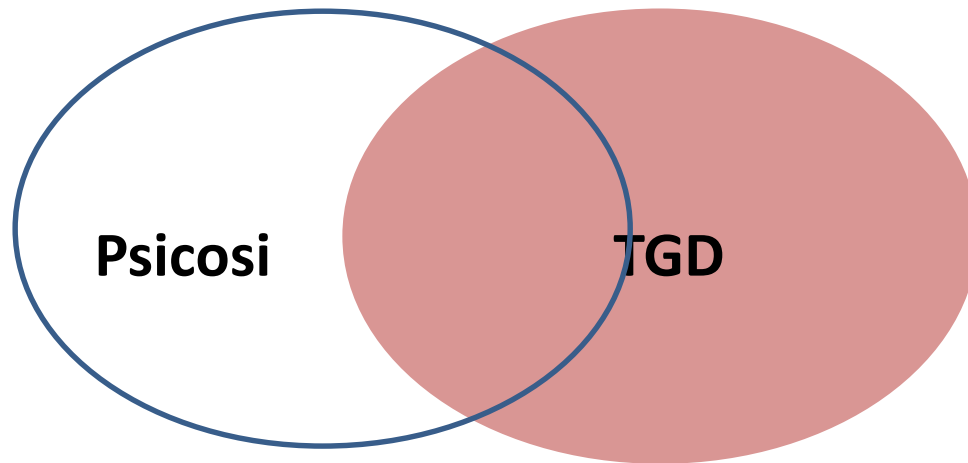

TGD

- Pertorbació greu i generalitzada de diverses àrees del desenvolupament
- Es solen posar de manifest els primers anys de vida i acostumen a associar-se a retard mental

Psicosi versus TGD

- Una possible estructura de la relació entre TGD i Psicosis

Trets fonamentals

- Es tracta de nens que mostren formes particulars de:
 - Instal·lar-se en el llenguatge i en la manera d'usar-lo.
 - La constitució i la relació amb el propi cos.
 - La relació amb els objectes de l'entorn.
 - La relació amb els altres.

Autisme i Trastorns de l'Espectre Autista

- Alteració qualitativa de la comunicació i les interaccions socials:
 - Absència de llenguatge o trastorns específics del llenguatge (ecolàlia, ús estereotipat i repetitiu...)
 - Absència o greus dificultats de comunicació.
 - Dèficit i alteració de la comunicació no verbal (contacte ocular...).
- Retraïment autístic, que dóna la impressió que el nen viu en un món autosuficient.
- Conductes repetitives , gestualitat, interessos i jocs limitats i estereotipats.
- Busca de l'immutabilitat (constància de l'entorn)
- Trastorns sensorials (manca de resposta a estímuls sonors i visuals...) i de la son, control d'esfínters i la conducta alimentària.

Síndrome d'Asperger

- Presència d'un síndrome autístic sense retard del desenvolupament cognitiu i especialment del llenguatge.
- Estil particular de processament cognitiu.
- Preocupació obsessiva per un o més interès de manera restrictiva i anòmala.

Psicosi infantil

- Relació i comportament inapropiat de cara a la realitat. Però sense que necessàriament hi hagi desconexió autística.
- Una restricció de les possibilitats d'utilització dels objectes.
- Investiment alterat del propi cos.
- Investiments cognitius, afectius i de l'activitat, insuficients o parcialment exagerats o massa focalitzats .
- Una vida fantasmàtica pobra, o del tipus màgic-al.lucinatori
- Una comunicació restringida o distorsionada tant en els intercanvis verbals com els intercanvis emocionals i afectius.

Mon intern

- Sensibilitat extrema.
- Pensament rígid.
- Dificultat en vivenciar les emocions.

Sensibilitat

- Les coses els afecten més.
- L'entorn es viu com hostil.
- Augmenta la desconfiança, en especial d'allò nou (situacions, persones...).
- Necessitat de control (rituals, repeticions). Por a l'imprevisible.
- Es crea una falsa il·lusió d'omnipotència.
- No es tolera el que ho contradigui: la realitat.
- Sentiments de: frustració, dolor.
- Dificultats per esperar.
- Dependència i vulnerabilitat.

Pensament rígid

- No s'admeten diferències ni matisos.
- Dificultat per abstraure i simbolitzar.
- Limitacions en els aspectes imaginatius, per ex. joc.
- Literalitat.

Dificultat en vivenciar les emocions

- Propi i aliè.
- Recerca de l'atonia emocional. Fredor.
- Rebuig de les manifestacions exuberants.
- Món mental ple de pors.

Altres trets

- Labilitat emocional. Discontinuitat.
- Resposta anormal als estímuls.
- Sensorialitat alterada.
- Dificultat per :
 - Empatitzar, posar posar-se lloc de l'altre altre.
 - Compartir.
 - Contextualitzar.
 - Donar respostes directes i espontànies.
 - Contacte físic no controlat.
- Tempo diferent.
- Respostes retardades.

La família

- **Els sentiments i malestar de la família poden ser molt intensos:**
 - Autoinculporis.
 - Negació.
 - De gran dolor psíquic.
 - Sentiment de fracàs.
 - Gran sensibilitat.
 - Susceptibilitat i desconfiança.
 - Preocupació per un futur incert.
- Cal tenir em compte que la família no només són els pares.

Els TMG a l'escola

Qüestions prèvies

- El malestars i els símptomes no estan adreçats als altres, sinó que l'invadeixen i se li imposen.
- Aquests símptomes (conductes, repeticions, estereotípies...) són una producció i un treball que tenen un lògica pròpia, però enigmàtica per nosaltres.
- La conducta té una significació que cal interpretar i que ens ha de servir de guia en la nostra actuació.

Característiques projecte educatiu

- **Ha de tenir com objectius establir canvis en la seva posició en relació a:**
 - Els hàbits/ habilitats d'autonomia personal.
 - El llenguatge i la comunicació,
 - La interacció social (amb els companys i amb els adults),
 - Els aprenentatges instrumentals de les Àrees Curriculars Bàsiques.
- **Hauria d'assumir dues finalitats bàsiques en relació a:**
 - Condicions psicopatològiques: ajudar a modular el malestar del subjecte.
 - Necessitats educatives i socials: facilitar la progressiva adquisició d'habilitats personals i socials.

Què ha d'oferir l'escola

- Continuitat i estabilitat. Marc referent estable (espai, persones...)
- Punts de referència clars.
- Límits flexibles.
- Fites sense dates, sense pressions.
- Acolliment i acompanyament

El vincle

- En la mesura en què un dels grans trastorns està en la relació aquest és un aspecte fonamental.
- Cal construir amb ells una relació compartida, un acompanyament afectiu i de confiança.
- Hem de procurar no ser invasors ni inquisidors i acompanyar-los en el seu desig de comunicació o no
- El tutor constitueix l'agent mediatitzador entre l'infant, els seus problemes i els elements de l'entorn.
- Però també hem de ser sensibles a les seves eleccions vinculars i afectives

Límits i normes

- El tranquil·litzen, el protegeixen d'ell mateix i protegeixen els altres.
- Normes: poques, clares, conegudes i explícites.
- Cal un apaivagament del malestar per regular, però la regulació (del temps, l'espai...) ajuda a apaivagar el malestar.

La paraula i el llenguatge

- Cal trobar la manera de comunicar-nos amb aquests alumnes. És important el llenguatge que emprem: com l'utilitzem i com ens adrecem a ells (to, volum, de manera no invasora...)
- La paraula és terapèutica en la mesura que conté i ajuda a aturar-se i pot permetre tenir accés a la possibilitat de pensar en el propi malestar.
- No anticipar-nos sistemàticament en les respostes, el que hem de fer és acompanyar-los..

Repetició i canvi

- És important crear **rutines**, situacions i activitats que es repeteixin diàriament. **La repetició i continuïtat** d'aquestes situacions portarà al possible reconeixement i diferenciació dels objectes i materials habituals.
- És important anticipar verbalment els canvis i imprevistos per baixar el nivell d'alerta i angoixa.
- Gran importància de les situacions educatives que tenen a veure amb l'arribada, la salutació, el treball de calendari i la seqüenciació d'activitats.

Perquè és tan difícil l'aprenentatge

- Grans dificultats per suportar la frustració i esperar.
- Recel de les novetats.
- No deixar-se ajudar.
- Dificultat per simbolitzar.
- Dificultat per imaginar.
- Llenguatge literal.
- Aferrament a la forma. Perfeccionisme.
- Discontinuitat.
- Resposta retardada.
- Dificultat de compartir.
- Interessos restringits.

Principis orientadors

- És el treball del nen el que ens ha d'orientar:
 - Hem d'afavorir la producció espontània del nen.
 - Ajudar a què apareguin nous objectes i activitats del seu interès.
- Hem de prendre com una producció tot allò que el nen fa, encara que sigui de l'ordre de la repetició.
- Encara que la seva activitat no sigui productiva o no significativa socialment el pot ajudar a regular-se.

Àmbits d'actuació

- **El cos:**
 - Hàbits d'higiene i de relació i habilitació del propi cos.
 - El que té a veure amb l'oralitat (el menjar i l'alimentació).
 - Treball de la sensorialitat.
- **La relació i el vincle.**
- **Espais i activitats ajustats a les seves característiques:**
 - Cal tenir en compte els materials, estris, espais...
 - Que els nens els hi puguin donar una significació.
 - Eines: manipulació de materials, tallers de cuina, jardineria, plàstica, música, psicomotricitat, activitats de matemàtiques, llengua ,)

La relació amb la família

- Els hi hem de reconèixer un saber privilegiat en relació al seu fill.
- Hem d'acollir el seu sofriment i dificultats.
- No culpabilitzar.
- Hem de respectar el seus temps perquè puguin fer el seu recorregut.
- Facilitar que es pugui establir un relació de confiança i aliances de treball.
- És important que hi hagi una regulació dels espais de trobada.

Què sentim

- Sentiments d'ignorància, ràbia, onnipotència i també d'impotència, de ser manipulats...
- Solitud i buidor.
- Poca gratificació: no t'escolten, no et parlen, no s'expliquen